

166

Uniwersyteckie Centrum Kliniczne im. prof. K. Gibińskiego
Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach
ul. Ceglana 35, 40-514 Katowice
ul. Medyków 14, 40-752 Katowice

INFORMACJA I ZGODA NA WYKONANIE BADANIA REZONANSEM MAGNETYCZNYM (MR) ORAZ PODANIE ŚRODKA KONTRASTUJĄCEGO

Imię i nazwisko pacjenta/pacjentki:

Pesel:

CZĘŚĆ 1- INFORMACJA

Rezonans Magnetyczny (MR) to nowoczesne urządzenie wykorzystujące silne pole magnetyczne i fale radiowe do uzyskania obrazów ciała ludzkiego. Badanie MR to specjalistyczne badanie obrazowe przedstawiające przekroje narządów wewnętrznych we wszystkich płaszczyznach, co pozwala na ich ocenę przez lekarza radiologa. Badanie jest wykonywane przez elektroradiologa pod nadzorem lekarza radiologa i zazwyczaj trwa od 30 min do 60 minut. Samo badanie jest bezpieczne i bezbolesne, jednakże aparat MR podczas badania generuje hałas, który może być negatywnie odbierany przez pacjenta.

Do badania należy ubrać się w wygodną odzież bez metalowych dodatków, zdjąć biżuterię, spinki, zegarek, okulary, aparat słuchowy, niestałe protezy zębowe, urządzenia elektroniczne (m.in. telefon) i karty magnetyczne. Jeżeli badanie dotyczy głowy i oczodołów proszę zgłosić się bez makijażu i nie używać lakieru do włosów (kosmetyki zawierają drobinki metali, które mogą zaburzyć obraz, a tym samym zafałszować wynik). Jeśli osoba badana przyjmuje leki na stałe, to powinna je przyjąć w dniu badania popijając małą ilością wody.

Jeśli pacjent ma wszczepione stałe protezy, stenty, klipsy naczyniowe, stentgrafty, kardiowerter/defibrylator, stymulator serca, neurostymulator, sztuczną zastawkę serca, pompę insulinową, stabilizacje ortopedyczne, aparaty ortodontyczne, implanty stomatologiczne, powinien to zgłosić personelowi medycznemu przed badaniem oraz przedłożyć kompletną dokumentację medyczną dotyczącą zastosowanego leczenia wraz z opisem typu zastosowanego implantu lub urządzenia.

Pacjent nie musi rozbierać się do badania, natomiast konieczne jest zdjęcie części garderoby zawierających elementy metalowe (guziki, paski, biustonosz) oraz utrudniających dostęp do żyły, jeżeli konieczne jest podanie środka kontrastującego lub leków. Pacjent układany jest na ruchomym stole, który automatycznie wjeżdża do środka aparatu MR (tzw. gantry). Pacjentowi zakłada się słuchawki na uszy, aby ograniczyć hałas generowany podczas badania. Pacjent przez cały czas badania pozostaje w kontakcie i pod nadzorem personelu wykonującego badanie.

Bardzo istotnym jest, aby pacjent podczas całego badania ściśle stosował się do wydawanych poleceń. Przez większość badania pacjent powinien leżeć całkowicie nieruchomo, w celu uzyskania jak najlepszej jakości obrazu.

Wobec powyższego, pacjenci nadpobudliwi ruchowo lub cierpiący na zaburzenia lękowe (np. klaustrofobię) powinni to zgłosić personelowi medycznemu przed badaniem. W takich przypadkach, jak również pacjentów małoletnich jest możliwość przeprowadzenia badania w obecności osoby najbliższej.

W lokalizacji Ceglana 35 maksymalne obciążenie stołu rezonansu magnetycznego wynosi 250kg, a średnica aparatu (gantry) to 70 cm.

W lokalizacji Medyków 14 maksymalne obciążenie stołu rezonansu magnetycznego wynosi 227kg, a średnica aparatu (gantry) to 70cm.

PRZECIWWSKAZANIA DO WYKONANIA BADANIA MR

Bezwzględny przeciwwskazaniem do wykonania badania MR są metalowe opilki w galce ocznej, implanty starszego typu zawierające elementy metaliczne (np. ślimakowe). Względny przeciwwskazaniem jest wszczepiony rozrusznik serca. Badanie może być wykonane tylko po wcześniejszej konsultacji z kardiologiem oraz po przedstawieniu zaświadczenia, że badanie może być bezpiecznie wykonane w danym dniu oraz na aparacie o indukcji pola 1,5 T (Medyków 14) lub 3T (Ceglana 35).

Istnieje względne przeciwwskazanie do wykonania badania MR w pierwszym tryestrze ciąży, jednakże badanie takie może być przeprowadzone w stanie zagrożenia życia w każdym czasie. Dlatego pacjentka która jest lub może być w ciąży ma obowiązek poinformować o tym fakcie personel medyczny.

PODANIE ŚRODKA KONTRASTUJĄCEGO

W znacznej części badań MR konieczne jest dożylne podanie środka kontrastującego, który znacząco zwiększa wartość diagnostyczną badania, a w wielu przypadkach decyduje o prawidłowym rozpoznaniu jednostki chorobowej. Obecnie powszechnie stosowane są środki kontrastujące oparte na gadolinie – pierwiastku wykazującym właściwości paramagnetyczne. Są to nowoczesne środki kontrastujące cechujące się niskim ryzykiem działań niepożądanych. O podaniu środka kontrastującego decyduje lekarz radiolog – nadzorujący badanie.

Mają Państwo prawo nie wyrazić zgody na podanie środka kontrastującego, jednak w takich przypadkach wartość diagnostyczna badania może być znacznie ograniczona.

W związku ze stosowaniem dożylnych środków kontrastujących, które są wydalone przez nerki, pacjent zgłaszający się na badanie MR powinien posiadać aktualne badanie poziomu kreatyniny i być dobrze nawodniony. Wynik kreatyniny powinien mieścić się w granicach normy.

Pacjent do badania jamy brzusznej i miednicy mniejszej oraz wszystkich badań z kontrastem powinien zgłosić się na czczo, to znaczy 5 godzin bez jedzenia i 2 godziny bez picia.

Podanie środka kontrastującego wiąże się z założeniem dostępu dożylnego - wenflonu, a podczas podawania środka kontrastującego może pojawić się uczucie ciepła lub zimna oraz parcia na pęcherz. W rzadkich przypadkach może dojść do powstania krwiaka, zakażenia w miejscu wkłucia lub zapalenia żyły. Po badaniu z użyciem środka kontrastującego pacjent pozostaje pod obserwacją do 30 min (z założonym wkłuciem), aby wykluczyć wczesne objawy uczuleniowe po podaniu środka kontrastującego.

Oprócz środków kontrastujących, niektóre badania wymagają dożylnego podania leków powodujących krótkotrwale osłabienie mięśni gładkich w celu spowolnienia motoryki przewodu pokarmowego lub/i osłabienia skurczu dróg żółciowych i moczowych. Decyzje o rodzaju, sposobie i ilości podawanego leku podejmuje lekarz radiolog przed lub podczas badania.

Pacjentki karmiące piersią nie powinny karmić przez 24h po badaniu (jeśli badanie wykonano z użyciem środka kontrastowego lub innych leków podanych dożylnie).

Z uwagi na fakt, iż środek kontrastujący wydalaný jest przez nerki, bezpośrednio po badaniu z podaniem takiego środka, należy pić dużo płynów przez 48h.

PRZECIWWSKAZANIA DO PODANIA ŚRODKA KONTRASTOWEGO

Bezwzględny przeciwwskazaniem do podania środka kontrastującego dożylnie jest wystąpienie w przeszłości ciężkiej, ostrej reakcji uczuleniowej na gadolin oraz ciężka niewydolność nerek (eGFR<30 ml/min.) u pacjentów niedializowanych. Względny przeciwwskazaniem do podania środka kontrastującego są: ciąża, alergie, astma, guz chromochłonny, przyzwojak.

OCZEKIWANE KORZYŚCI

Wykonanie badania MR z podaniem środka kontrastującego jest jednym z elementów diagnostyki różnych schorzeń i chorób. W przypadku zlecenia przez lekarza wykonania kontrolnego badania MR, badanie pozwoli na ocenę skuteczności prowadzonej terapii i leczenia.

W przypadku braku zgody na badanie, podejrzewane schorzenie lub choroba mogą postępować lub być niezrozpoznane, co będzie skutkowało brakiem lub opóźnieniem właściwego leczenia i może pogorszyć rokowania na przyszłość.

MOŻLIWE POWIKŁANIA I DZIAŁANIA NIEPOŻĄDANE

Środki kontrastujące i inne leki stosowane w badaniu MR w rzadkich przypadkach mogą powodować występowanie działań niepożądanych lub powikłań. Działania niepożądane związane ze stosowaniem tych środków są zwykle łagodne i krótkotrwałe.

Zwiększone prawdopodobieństwo występowania działań niepożądanych po podaniu środka kontrastującego może wystąpić u pacjentów ze skłonnościami alergicznymi oraz u pacjentów z wcześniejszą reakcją na podany środek kontrastujący lub lek.

Wczesne objawy pojawiają się zazwyczaj jeszcze w trakcie badania bądź w przeciągu 30 minut od podania środka kontrastującego i należą do nich:

- zaczerwienienia skóry, wysypka lub pokrzywka,
- uczucia gorąca/chłodu, potliwość
- obrzęki (skóry, twarzy, krtani, powiek, kończyn)
- nudności lub/i wymioty
- bóle lub/i zawroty głowy
- kołatania serca (tachykardia)
- zasłabnięcia lub/i omdlenia
- duszności lub/i drgawki
- skurcz oskrzeli
- obrzęk płuc

Skutki uboczne są zwykle przejściowe i mają niewielkie nasilenie. W skrajnie rzadkich przypadkach (1 na 100 000) może dojść do wstrząsu anafilaktycznego, skutkującego zatrzymaniem krążenia lub oddychania, a nawet zgonu.

W każdym przypadku należy natychmiast poinformować personel medyczny o wystąpieniu jakichkolwiek objawów nietolerancji środka kontrastującego.

Również jeżeli kiedykolwiek w przeszłości wystąpiły reakcje niepożądane lub niepokojące objawy po podaniu środka kontrastującego, powinny zostać zgłoszone personelowi medycznemu przed wykonaniem badania.

Mogą również wystąpić późne reakcje uczuleniowe, które mogą ujawnić się w okresie od 1 godziny do tygodnia czasu od podania środka kontrastującego. Zwykle są to objawy skórne lub grypopodobne z gorączką, bólami stawowymi i dreszczami. Jeśli stwierdzicie państwo u siebie jakiegokolwiek niepokojące objawy, proszę niezwłocznie zgłosić się do lekarza rodzinnego z wynikiem badania MR, w którym jest informacja o tym jaki kontrast został podany.

PODANIE LEKU BUSCOLYSIN

(dotyczy badań MR wykonywanych w obrębie jamy brzusznej i miednicy mniejszej)

W części przypadków podczas badania MR może być konieczne podanie dożylnie lub domięśniowo leku Buscolysin zawierającego substancję czynną butylobromek hioscyny.

Buscolysin podawany jest pomocniczo w diagnostyce przewodu pokarmowego i dróg moczowych, w celu zmniejszenia napięcia mięśni gładkich, osłabienia motoryki przewodu pokarmowego i wydzielania żołądkowego oraz znoszenia skurczy dróg żółciowych i moczowych. Dzięki swojemu działaniu poprawia jakość diagnostyczną badania obrazowego.

Do możliwych działań niepożądanych zastosowania leku należą: zaburzenia akomodacji oka, tachykardia, zawroty głowy, suchość w jamie ustnej oraz zaparcia.

PRZECIWWSKAZANIA DO PODANIA LEKU BUSCOLYSIN

Przeciwwskazaniami do podania leku buscolysin są: ciąża, nadwrażliwość na butylobromek hioscyny lub którykolwiek z pozostałych składników leku, jaskra, rozrost gruczołu krokowego z zatrzymaniem moczu, przewężenie w obrębie przewodu pokarmowego, zaburzenia rytmu serca, dławica piersiowa, niewydolność serca oraz rozszerzenie okrężnicy.

W trakcie ciąży lek może być stosowany jedynie w przypadku wskazań medycznych, pod kontrolą lekarza gdy korzyść dla matki przeważa nad potencjalnym zagrożeniem dla płodu. Lek nie jest wskazany w okresie karmienia piersią.

PODANIE ŻELU

(dotyczy badań MR wykonywanych w obrębie miednicy)

W części przypadków podczas badania MR w celu zwiększenia jego wartości diagnostycznej może być konieczne podanie żelu dopochwowo lub/i doodbytniczo. Podawany żel jest to wyrób medyczny, w skład którego wchodzi gliceryna, hydroksyetyloceluloza, hialuronian sodu (sól sodowa kwasu hialuronowego), kwas mlekowy, octan chlorheksydyny, woda oczyszczona i jest dobrze tolerowany przez pacjentów. Żel podawany jest przez pielęgniarkę. Podanie żelu jest zwykle bezbolesne, lecz może powodować uczucie rozpiekania. Żel jest wydalany przez w sposób naturalny w toalecie bezpośrednio po badaniu lub w przeciągu kilku godzin od badania. W rzadkich przypadkach u pacjentów nadwrażliwych lub w przypadku zastosowania żelu na uszkodzoną skórę/błony śluzowe mogą wystąpić niegroźne przejściowe reakcje alergiczne takie jak: pieczenie, swędzenie, podrażnienia. Działania te zazwyczaj ustępują samoistnie. W razie utrzymywania się tego rodzaju dolegliwości należy skontaktować się z lekarzem.

PRZECIWWSKAZANIA DO PODANIA ŻELU DOPOCHWOWO I/LUB DOODBYTNICZO

Przeciwwskazaniem do zastosowania żelu jest nadwrażliwość na którykolwiek ze składników preparatu.

INFORMACJE, KTÓRE NALEŻY ZGŁOSIĆ W PRACOWNI MR PRZED BADANIEM

W dniu zgłoszenia się na badanie należy zabrać ze sobą wyniki oraz obrazy lub CD z poprzednich badań TK, MR, MMG, RTG, USG, endoskopowych, kart konsultacyjnych – szczególnie gdy badanie dotyczy tego samego rozpoznania lub tej samej okolicy badanej.

Nadto przed wykonaniem badania Pacjent powinien zgłosić personelowi medycznemu:

- wszelkie rozpoznane alergie lub wystąpienie w przeszłości jakichkolwiek reakcji uczuleniowych na leki,
- rozpoznane choroby przewlekłe w szczególności astmę oskrzelową, zaburzenia lękowe, klaustrofobię,
- jakie leki przyjmuje na stałe.

.....

Data i czytelny podpis pacjenta / przedstawiciela ustawowego lub przedstawiciela ustawowego i pacjenta małoletniego,
który ukończył 16 lat

CZĘŚĆ 2 – OŚWIADCZENIE PACJENTA

1. Zostałam/zostałem szczegółowo poinformowana/poinformowany o podejrzanym schorzeniu oraz proponowanym badaniu. Wiem na czym to badanie ma polegać, jaki będzie jego zakres i przebieg, jaki jest jego cel i oczekiwany wynik.
2. Zostałam/zostałem szczegółowo poinformowana/poinformowany o ryzyku i zagrożeniach związanych z przeprowadzeniem badania, a także ewentualnych, dających się przewidzieć konsekwencjach przebiegu badania.
3. Miałam/miałem możliwość zadawania pytań lekarzowi i przedstawienia swoich wątpliwości, a na zadane pytania i przedstawione wątpliwości uzyskałam/uzyskałem zrozumiałe i wyczerpujące odpowiedzi oraz wyjaśnienia.
4. W historii choroby oraz podczas wywiadu i przeprowadzonych badań ujawniłam/ujawniłem wszystkie znane mi schorzenia i dolegliwości, zarazem nie zataiłam/nie zataiłem istotnych informacji dotyczących stanu zdrowia oraz przebytych chorób.
5. Poinformowano mnie o konieczności odpowiedniego postępowania po przeprowadzeniu badania i zobowiązuje się dokładnie przestrzegać zaleceń i wizyt kontrolnych.
6. Pouczono mnie o ograniczonej wartości diagnostycznej badania MR, w przypadku nie wyrażenia zgody na podanie środka kontrastującego.

CZĘŚĆ 3 – ZGODA PACJENTA

1. Zapoznałam/zapoznałem się z powyższą informacją dla pacjenta i zrozumiałam/zrozumiałem jej treść.
2. Jestem poinformowana /poinformowany o ewentualnych skutkach tego badania i wyrażam zgodę na wykonanie badania MR.
3. Zgadzam się na badanie rezonansem magnetycznym (MR) **TAK** ☐ **NIE** ☐
4. Zgadzam się na dożylną podanie środka kontrastującego **TAK** ☐ **NIE** ☐
5. Zgadzam się podanie doustne leku **TAK** ☐ **NIE** ☐
6. Zgadzam się na domięśniowe lub dożylną podanie leku buscolysin (dotyczy badań MR wykonywanych w obrębie miednicy). **TAK** ☐ **NIE** ☐ **NIE DOTYCZY** ☐
7. Zgadzam się na dopochwowe lub/i doodbytnicze podanie żelu (dotyczy niektórych badań MR wykonywanych w obrębie miednicy). **TAK** ☐ **NIE** ☐ **NIE DOTYCZY** ☐

.....
Data i czytelny podpis pacjenta / przedstawiciela ustawowego lub przedstawiciela ustawowego i pacjenta małoletniego, który ukończył 16 lat potwierdzającego oświadczenie i wyrażenie zgody na przeprowadzenie badania MR

.....
Data i podpis (pieczęć) lekarza

OŚWIADCZENIE dot. ciąży (wypełniają wyłącznie pacjentki miesiączkujące)

Oświadczam, że według mojej wiedzy w dniu badania MR:

JESTEM W CIĄŻY ☐

NIE JESTEM W CIĄŻY ☐

PODEJRZEWAM, ŻE MOGĘ BYĆ W CIĄŻY ☐

.....
Data i czytelny podpis pacjentki

CZĘŚĆ 4 – BRAK ZGODY

Nie zgadzam się na proponowane mi badanie Rezonansem Magnetycznym. Zostałam/em poinformowana/y o możliwych negatywnych konsekwencjach takiej decyzji w tym zagrożenia dla mojego zdrowia i życia-

.....

Data, godzina i czytelny podpis pacjenta lub przedstawiciela ustawowego lub przedstawiciela ustawowego i pacjenta małoletniego, który ukończył 16 lat potwierdzającego oświadczenie o niewyrażeniu zgody na przeprowadzenie badania MR

Podpisanie formularza przez pacjenta jest niemożliwe z powodu:.....

.....

.....

Data, godzina, podpis, pieczęć lekarza

Wydanie 5	Obowiązuje od: 03.07.2026
-----------	---------------------------